

Chytrý nápad

Návštěva na místě, kde je vzduch uměním

Vzduch – kdo se znepokojuje nad touto životně důležitou směsí plynů? Není vidět, cítit, nemá chuť a ve stavu bez pohybu není ani slyšet ani nejde nahmatat. A přece je všude. Jako všudypřítomný, můžete vzduch v muzeu vzduchu v Ambergu vidět, slyšet a mít z něj prožitek.

Viděli jste již někdy díru ve vzduchu? Ne? Tak je tedy ale nejvyšší čas pro návštěvu muzea vzduchu v Ambergu. Zde, v jednom skrz na skrz středověkém komplexu budov, který se vrací k románskému původu. Přímo na Vilsu a s pohledem na velký pozdně gotický městský farní kostel St. Martin bylo dříve umístěno archeologické muzeum Horního Falcka. Po jeho přesunu do Městského muzea přišel amberský umělec Wilhelm Koch na myšlenku zřídit zde v „klášteře“ muzeum vzduchu a udělat z Ambergu místo takřka vzduchového umění. Po dlouhém přesvědčování města, sponzorů a dalších renovačních pracích mohl na jaře 2006 uskutečnit svůj plán otevřením celosvětově prvního muzea vzduchu.

To je muzeum – vzduch, vzduch, vzduch ...

Sbírky muzea vzduchu nabízejí společně a vedle sebe vzrušující umělecké a technické aspekty k tématu vzduch – dialog, který se také každého čtvrt roku připomíná střídajícími mimořádnými výstavami, které jsou věnovány vždy dvě každému z uvedených aspektů. Tak jako například v minulém časném létě byly ke shlédnutí expozice horkovzdušných motorů (Stirlingových motorů). Tyto dřívější hnací stroje ze dvou soukromých sbírek obnovují ostatně také místní vztah, některé exponáty měly původ v dřívější továrně na plynové motory v Ambergu. Uměleckou protiváhou ke stirlingovým strojům byl „archiv prázdnoty“ münsterského umělce Stephana Use, který tak

Od „vzduchového mostu“ přes „16 ventilů“ až po „hromadu pneumatik“, rozmanitost se kterou Wilhelm Koch (viz foto) umožňuje vidět neviditelné a uvádí nás neustále v úžas. K tomu přicházejí více či méně technická použití, která se začleňují do „vzduchového obrazu“ jednou zcela standardně, jednou se skrytým smyslem.

položil různé otázky a zorné úhly na prázdnotu a podobné obory, jako jsou nula, vakuum, klid, nečinnost, ticho nebo díra v prostoru. Zde se mohl návštěvník ponořit do shromážděných myšlenek, vizí, utopií, konceptů a prací o maličkostech z minulosti a přítomnosti. Archiv se nyní skládá z více než 550 příspěvků z celého světa. K tomu patří knihy, filmy, CD disky a média, jako např. umělecká videa, vlastnoručně napsané básně, e-mail, pohlednice a dlouhohrající deska s devíti a půl minutami ničeho.

Formovaný vzduch, pohyblivý vzduch

Široký prostor v muzeu vzduchu v Ambergu zaujímá vzduch, jehož pružný plášť ho dává „do tvaru“, rozmanitý a s velkým smyslem pro jemný význam v pozadí, ukazuje se, že Wilhelmem Kochem vymyšlené a zhotovené práce dělají jejich označení ve své podobě často dost sledovatelné, když při „plus

a minus“ napínání guma do záporného znaménka, je ale bohatě napjatá do kladného znaménka směrem ven. Do této kategorie patří také výše uvedená díra ve vzduchu.

Pohyblivý vzduch se dá „na vlastní kůži“ prožít pod vzdušnou sprchou, bublá ve vzdušných studnách, nechává rozeznít píšťaly varhan. Dá se s ním hrát na foukačku. Jeho občas daleké přivádění a většinou s hlukem spojené používání perzifloval Koch v prostoru s abstrahovaným foukačem na listí a se sacím dmychadlem přestavěným na osobní stroj na protivětr. Za vrchol je nepochyb-

ně pokládán zbytek motoru „bez ventilátoru“ – řešení pro všechny, kteří se chtějí motorizovaně zúčastnit dopravy, ale nemohou nebo nechtějí si dovolit žádné motorizované vozidlo, jak maza-ně vysvětlil Wilhelm Koch.

Učitel vzduchu pro malé větroplachy

Hned vlevo vedle vchodu do muzea se nachází „létající třída“. Zde je každou první sobotu v měsíci od 11.00 do 13.00 hodin dětská exkurze s jednou z „učitelek vzduchu“ a potom praktická práce s tématem vzduchu. Protože je

někdy vzduch zarámován, je složena zcela klasická papírová vlačovka, zde si ji mohou děti samy vytvořit jako letadla. Zkrátka, dozvědí se o rozmanitosti samozřejmého – vzduchu. „Létající třída“ je na rozdíl od škol a školek dobře využitá a je možné si ji také rezervovat pro narozeniny dětí.

Vzduch – prožitelný a pochopitelný.

Při tom všem nepřichází technika zkrátka: Ať je to vzduchem odpružené sedadlo užitného vozidla (od amberského výrobce Grammer, který stejně jako

Takové nic jako je horký vzduch uvádí písty Stirlingových motorů do pohybu. Speciální výstava na začátku léta 2008 v amberském muzeu vzduchu představila vzácné exempláře těchto dřívějších hnacích strojů a mezi nimi i velké množství agregátů v provozuschopném stavu.

KAESER Kompressoren podporuje muzeum), „Shock Blower“ firmy Herding pro pneumatické čištění prachových filtrů a v neposlední řadě podrobná instalace k tématu Festo-vzduchový sval (viz také KAESER-Report 1/2008). Jako zvláštní senzací ukazuje muzeum vzduchu „vzdušný park“ – zápůjčka od hlavního sponzora Festo, navržený a postavený v roce 2004 Wilhelmem Kochem, Oskarem Lottnerem a Andreasem Schönbergerem se vzdušnou sprchou, létajícím kobercem, sloupky

varhan, vzdušným globem, pneumatickým trůnem, 16-ventilem, vzdušnou abecedou, plus/minus, barem, pneumatickou kupou, aeolharfou, kostkou fifty-fifty, vzduchovou studnou, nákupními měchovými varhany, podzimmím větrem, hodinami na stlačený vzduch, pneumatickým vozíkem, potrubní poštou a vzdušným mostem.

Je tam hodně k vidění. Určitě se někdy podívejte do Ambergu, když je čistý vzduch!

Autor: Klaus Dieter Bätz
Kontakt: klaus-dieter.baetz@kaeser.com